

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, may.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING O'RNI	18
O'rinov Akmaljon Ahmadjonovich Siddiqov Javlonbek Sodiqjon o'g'li XORAZM VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING JORIY HOLATI VA RIVOJLANISH OMILLARI TAHLILI	22
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOY TENGLIKKA TA'SIRI.....	27
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna HUDUDLARDA LOKAL TURIZM XIZMATLARINING TARKIBI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)	32
Xasanova Mavjuda Ma'mirjonovna TURIZM MAVSUMIYLIGI OMILLARINING KOMPLEKS TAHLILI: TASNIFLASHNING KONSEPTUAL VA INTEGRATSION MEXANIZMLARI.....	41
Barotov Umidjon Mahmud o'g'li BOSHQARISH SIFATI MOHIYATI VA UNI OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI.....	48
Shoyev Davronbek Axmadjonovich Abdullayeva Gulsanam ENGLISH LOANWORDS IN RUSSIAN AND UZBEK: TERMINOLOGICAL ADAPTATION WITHIN A COMPARATIVE LINGUISTICS FRAMEWORK	53
Kambarova Liliya Ruslanovna РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ПРИВЛЕЧЕНИИ ИНВЕСТИЦИЙ	56
Алибекова Саодат Лапасовна EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN SANOAT KORXONALARIDA MARKETING XIZMATINI TASHKIL ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	61
Usmonova Difuza Iloxomovna O'ZBEKISTON INDIVIDUAL SPORTCHILARINI TAYYORLASH TIZIMI BOSHQARUVIGA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI JORIY ETISHNING SAMARALI USULLARI.....	66
Junaydullayev Mels Asliddin o'g'li KORXONA IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA ERP TIZIMLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	72
Xaydarova Kamola Axinjanovna Berdiqulov Suhrob Berdiqulov o'g'li KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLAR: NAZARIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	78
Latipova Shaxnoza Maxmudovna Xolmurodova Sevara Asqarovna DAVLAT BUDJETI KAPITAL XARAJATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	84
Guzal Navruzova KORXONALARNING INNOVATSION RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA INVESTITSIIYA VA MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	88
Mamayeva Diyora Kurbanbayevna MARKAZIY VA JANUBIY O'ZBEKISTON MINTAQALARI SANOATIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK KO'RSATGICHLARI HOLATI	94
Uralov Eliboy Omonovich	

O'ZBEKISTONDA YOSHLAR TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARNI QO'LLASH.....	100
Dilfuza Xamzayeva Xurshid Xurramov	
TO'QIMACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA STRATEGIK YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH	106
Otaxonova Roza Boboxon qizi	
APPLICATIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DEVELOPMENT OF BANKING SERVICES.....	111
Mamutova Aygul Kalmurzaevna, Yaxyayeva Inobat Karimovna	
INVESTITSIYANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI ASOSIY IMKONIYATLARI	118
Rapikov Toxirjon Yuldashbayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	122
Yahyoxonov Niyozxo'ja Bahroil o'g'li	
ALOQA KORXONALARI MOLIYAVIY BARQARORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI VA PROGNOZLARI.....	128
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT IQTISODIY BOSHQARUVINING ROLI VA AHAMIYATI	133
Xatamova Gavhar Kiyamovna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	138
Seitnazarov Baxadir Muratbaevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING TASHQI SAVDO FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	144
Ismailov Erkin Faxretdinovich	
THE ROLE OF INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES IN THE GLOBAL BUSINESS ENVIRONMENT	148
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Nigora Fayzulla kizi Sayfullaeva, Maftuna Rustambek kizi Khojiakbarova	
AGROKLASTER – AGRAR SOHANING RIVOJLANISH NUQTASI	154
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
RAQAMLI BANKLAR RESURS BAZASINI OPTIMALLASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	159
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'ZBEKISTON DON SANOATIDA RISKLARNI BOSHQARISH VA UNING STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	164
Kurbanova Nigora Abduraxmanovna	
RESPUBLIKAMIZDA AGROLOGISTIKA XIZMATLARI VA UNING SAMARADORLIGI.....	169
Azizova Dilafruz Habibullayevna	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KOMPLEKS EKSPERTIZA QILISH VA BAHOLASHDAGI MUAMMOLAR.....	172
Ulashev Jahongir Xushmuradovich, Baxriddinova Yulduz Baxriddin qizi	
O'ZBEKISTON ENERGETIKA TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	176
Yusupov Ulug'bek Shukrullayevich, Kodirova Xilola Joxongir qizi	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA BYUDJETGA SOLIQ TO'LOVLARINI HISOBGA OLISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	183
Azimova Feruza Payziyevna, Madaminjonov A.	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEHMONXONA XIZMATLARIDA VAQTNI BOSHQARISHNING XIZMAT SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	188
Tolipova Malika Saloxidinovna	

AGROKLASTERLARNI TASHKIL ETISH — QISHLOQ XO'JALIGI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	192
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI MHXS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	198
M.I. Murodova	
“YASHIL” INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH ORQALI BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH MEXANIZMLARI	203
Muxtorov Ilhom Avazjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOATNING YASHIL TRANSFORMATSIYASI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA OMILLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	211
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
IJTIMOIIY HIMOA TIZIMIDA MOLIYAVII RESURLARNI SAMARALI TAQSIMLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	216
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	221
Aipova Iroda Ikramovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MARKETING BOSHQARUVINING HOLATINING TAHLILI	226
Musayeva Shoirazimovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBII ASOSLARI: XALQARO TAJRIBA VA ZAMONAVII YONDASHUVLAR.....	232
Egamova Komila Bekchon qizi, Nasirova Kamola Alimovna	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY- USLUBIY ASOSLARI: XALQARO TAJRIBA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Egamova Komila Bekchon qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti magistranti

E-mail: komilaegamova31@gmail.com

Nasirova Kamola Alimovna

Innovatsion menejment kafedrası

katta o'qituvchi, PhD

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarishning nazariy-uslubiy asoslari tahlil qilingan. Shuningdek, boshqaruvning an'anaviy usullaridan zamonaviy raqamli modellarga o'tishning ahamiyati asoslab berilgan. Maqolada rivojlangan davlatlarning raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarishdagi strategik yondashuvlari qiyosiy tahlil asosida o'rganilib, xorijiy kompaniyalarda qo'llanilayotgan boshqaruv tizimlari tahlil qilingan.

Shu bilan birga, O'zbekiston sharoitida raqamli transformatsiya jarayonlarini samarali boshqarish uchun zamonaviy vositalardan foydalanish bo'yicha uslubiy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, raqamli yetuklik, innovatsion vositalar, ERP tizimlari, bulutli texnologiyalar.

Abstract. This article analyzes the theoretical and methodological foundations of managing digital transformation processes. It also substantiates the importance of transitioning from traditional management methods to modern digital models. The study examines the strategic approaches of developed countries to managing digital transformation through a comparative analysis and evaluates the management systems applied by foreign companies.

Furthermore, methodological recommendations are developed for the effective use of modern tools in managing digital transformation processes in the context of Uzbekistan.

Key words: digital transformation, digital maturity, innovative tools, ERP systems, cloud technologies.

Аннотация. В статье анализируются теоретико-методологические основы управления процессами цифровой трансформации. Обоснована значимость перехода от традиционных методов управления к современным цифровым моделям. В работе посредством сравнительного анализа исследуются стратегические подходы развитых стран к управлению процессами цифровой трансформации, а также рассматриваются системы управления, применяемые зарубежными компаниями.

Кроме того, разработаны методические рекомендации по использованию современных инструментов для эффективного управления процессами цифровой трансформации в условиях Узбекистана.

Ключевые слова: цифровая трансформация, цифровая зрелость, инновационные инструменты, ERP-системы, облачные технологии.

KIRISH

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotining globallashuvi va texnologik inqilob sharoitida raqamli transformatsiya shunchaki tanlov emas, balki korxonalarning barqaror faoliyat yuritishi va bozorda raqobatdosh ustunlikni ta'minlashi uchun muhim strategik zaruratga aylanib bormoqda. Raqamli transformatsiya faqat yangi dasturiy ta'minotlarni joriy etish bilangina cheklanmay, balki korxonaning barcha biznes jarayonlarini kompleks ravishda qayta tashkil etish va mijozlarga qiymat yetkazib berishning zamonaviy usullarini shakllantirishni anglatadi.

Ushbu jarayonni samarali amalga oshirishda zamonaviy boshqaruv vositalarining o'ri alohida ahamiyat kasb etadi.

Ko'pgina korxonalarda raqamli vositalarni joriy etishda asosan texnologik jihatlariga e'tibor qaratiladi. Biroq, amaliy tajriba shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatning katta qismi boshqaruv yondashuvlarining to'g'ri tanlanishi va izchil amalga oshirilishiga bog'liq. Shu sababli, boshqaruv paradigmasini to'g'ri shakllantirish raqamli transformatsiya jarayonining samaradorligini ta'minlovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Shu bilan birga, O'zbekiston iqtisodiyotida amalga oshirilayotgan islohotlar korxonalarda boshqaruv madaniyatini modernizatsiya qilishni hamda moliyaviy nazorat tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishni taqozo etmoqda. Bozor iqtisodiyoti sharoitida korxonaning moliyaviy holati va ishlab chiqarish ko'rsatkichlari bo'yicha ishonchli va dolzarb ma'lumotlar mavjudligi samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishning muhim sharti hisoblanadi. Ayniqsa, innovatsion texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda raqamli vositalar orqali tahliliy imkoniyatlarni kengaytirish dolzarb vazifaga aylanmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020-yildagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PF-6079-sonli Farmoni¹, mamlakat iqtisodiyotining barcha tarmoqlarida raqamli transformatsiyani amalga oshirishning muhim huquqiy va strategik asosini yaratdi. Ushbu strategiyaning asosiy maqsadi iqtisodiyot tarmoqlarida boshqaruv samaradorligini oshirish, ishlab chiqarish jarayonlarining shaffofligini ta'minlash hamda inson omiliga bog'liqlikni optimallashtirish orqali milliy mahsulotlarning raqobatbardoshligini kuchaytirishdan iborat.

Korxonalarda raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarishda zamonaviy IT-instrumentlardan, xususan, ERP tizimlari, Big Data texnologiyalari va sun'iy intellektidan foydalanish nafaqat texnologik yangilanish, balki chuqur iqtisodiy mazmunga ega jarayon hisoblanadi. Xususan, elektron hukumat tizimini rivojlantirish, dasturiy mahsulotlar va axborot texnologiyalari bozorini kengaytirish, hududlarda IT-parklarni tashkil etish hamda sohani malakali kadrlar bilan ta'minlashga qaratilgan 220 dan ortiq ustuvor loyihalar amalga oshirilmoqda [1].

Strategiya doirasida korxonalarni raqamlashtirish muhim iqtisodiy vazifalarni hal etishga yo'naltirilgan. Jumladan, boshqaruvning zamonaviy modeliga o'tish, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish tizimini joriy etish, raqamli platformalar va elektron hujjat aylanishi orqali vaqt va resurslardan samarali foydalanishni ta'minlash, shuningdek, moliyaviy va operatsion faoliyat shaffofligini oshirish orqali xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish ko'zda tutilgan.

Shunday qilib, raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarishda zamonaviy vositalarning O'zbekiston sharoitida korxonalarga keng joriy etilishi ularning raqobatbardoshligini oshirish hamda barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim omil sifatida namoyon bo'ladi (1-jadval).

1-jadval. Raqamli transformatsiyaning turli xil ta'riflari²

Manba	Ta'rif
Westerman et al. (2011)	"Raqamli transformatsiya (DT) - korxonalarning ish faoliyatini yoki imkoniyatlarini tubdan yaxshilash uchun texnologiyadan foydalanish - butun dunyo bo'ylab kompaniyalar uchun dolzarb mavzuga aylanmoqda. Barcha sohalaridagi rahbarlar analitik, mobillik, ijtimoiy media va aqlli o'rnatilgan qurilmalar kabi raqamli yutuqlardan foydalanmoqdalar va mijozlar bilan munosabatlarni, ichki jarayonlarni va qiymat takliflarini o'zgartirish uchun ERP kabi an'anaviy texnologiyalardan foydalanishni takomillashtirmoqdalar".
PwC, (2013)	Raqamli transformatsiya butun biznes dunyosini tubdan o'zgartirishni, internetga asoslangan yangi texnologiyalarni joriy etishni anglatadi. Bu esa butun jamiyatga tubdan ta'sir qiladi.
Mazzone (2014)	Raqamli transformatsiya- bu strategik va taktik jihatdan kompaniya, biznes modeli, g'oyalar jarayoni davom etayotgan raqamli evolyutsiya.

Jadvalda ko'rsatilganidek, ilmiy adabiyotlarda raqamli transformatsiya tushunchasiga turlicha yondashuvlar mavjud. Xususan, menejment nuqtayi nazaridan raqamli transformatsiya — bu tashkilot faoliyatida samaradorlikni oshirish, xarajatlarni optimallashtirish, inson omilining rolini muvozanatli ravishda takomillashtirish hamda raqobatbardoshlikni mustahkamlash maqsadida raqamli texnologiyalar asosida strategik boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonidir. Ushbu jarayonni samarali amalga oshirishda zamonaviy boshqaruv tizimlarining o'ri alohida ahamiyat kasb etadi.

¹ <https://lex.uz/docs/-5030957>

² Muallif ishlanmasi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mamlakatimizda ham raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarishni samarali tashkil etish bo'yicha izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020-yildagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PF-6079-sonli Farmoni³ ushbu yo'nalishda muhim huquqiy asos hisoblanadi.

Jumladan, Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Albatta, raqamli iqtisodiyotni shakllantirish zarur infratuzilma, katta hajmdagi moliyaviy va mehnat resurslarini talab etadi. Shu bilan birga, ushbu yo'nalishda izchil harakat qilish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biri bo'lib, kelgusida iqtisodiy rivojlanishning muhim omiliga aylanadi."

Shuningdek, Dieter Zetsche fikricha: "Raqamli transformatsiya jadal sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Zamonaviy raqobat sharoitida muvaffaqiyatga erishish uchun kompaniyalar nafaqat real, balki raqamli muhitda ham samarali faoliyat yuritishi zarur" [2].

Bundan tashqari, Tom Enders quyidagilarni qayd etadi: "Raqamli inqilob imkoniyatlaridan samarali foydalanish mahsulotlarni yanada tezkor va yuqori samaradorlik bilan loyihalash hamda ishlab chiqarish imkonini beradi. Ayniqsa, yuqori texnologiyali tarmoqlarda bu omil raqobat ustunligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi" [2].

Amaldagi texnologiyalar biznesni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Kelgusida texnologiyalar nafaqat samaradorlikni oshirish vositasi sifatida, balki iste'molchilar tajribasini yaxshilash hamda yangi daromad manbalarini shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim omil sifatida qaraladi [3].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida mavzuga oid xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy ishlari, maqolalari hamda amaliy tajribalari chuqur o'rganildi. Shuningdek, xorijiy kompaniyalarning raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarish bo'yicha tajribalari tahlil qilinib, ular asosida mualliflik yondashuvlari shakllantirildi.

Maqolada zamonaviy boshqaruv yondashuvlarining samaradorligini baholash maqsadida dinamik va qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Ushbu metodlar orqali turli boshqaruv modellari o'rtasidagi farqlar aniqlanib, ularning amaliy samaradorligi tizimli ravishda baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda barcha sohalarida raqamli transformatsiya jarayonlari izchil rivojlanib bormoqda. Bunday sharoitda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish hamda ularni boshqarish tizimlarini to'g'ri tashkil etish korxonalar faoliyati samaradorligini sezilarli darajada oshirishga xizmat qiladi. Shu bois, raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarishda zamonaviy yondashuvlarni qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur bo'limda boshqaruv modellarining xalqaro tajribasi qiyosiy tahlil asosida ko'rib chiqilib, ularning amaliy samaradorligi baholanadi (2-jadval).

2-jadval. Raqamli transformatsiyani boshqarishning asosiy modellari⁴

Model	Konseptual asos	Asosiy boshqaruv vositalari	O'ziga xosligi
G'arbiy yevropa	Sanoat 4.0 va 5.0	IoT, Kiber-fizik tizimlar, "Yashil" texnologiyalar	Ishlab chiqarishni inson va robot hamkorligida avtomatlashtirish
Shimoliy Amerika (AQSH)	Platformali iqtisodiyot	ERP, BPM, Big Data, Sun'iy intellekt	Bozor moslashuvchanligi va ma'lumotlarga asoslangan qarorlar
Janubiy-sharqiy Osiyo (Koreya, Yaponiya)	Jamiyat 5.0	5G/6G, robototexnika, Smart City vositalari	Texnologiyalarni ijtimoiy soha va davlat boshqaruvi bilan to'liq integratsiyasi
Yevropa ittifoqi	Inson markazlashgan boshqaruv	ESG-metrikalar, Sun'iy intellekt	Raqamlashtirishni barqaror rivojlanish va inson qadri bilan bog'lash

³ <https://lex.uz/docs/-5030957>

⁴ Muallif ishlanmasi

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, raqamli transformatsiyani boshqarish uchun yagona universal tizim mavjud emas. Har bir mintaqa va davlat o'zining iqtisodiy imkoniyatlari, institutsional sharoitlari hamda boshqaruv tamoyillaridan kelib chiqib mos yondashuvlarni shakllantirgan.

Xususan, AQSH modeli innovatsiyalarni tijoratlashtirish va ma'lumotlar tahliliga asoslangan bo'lib, unda ERP, BPM, sun'iy intellekt va Big Data kabi texnologiyalar keng qo'llaniladi. Janubiy-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida esa texnologiyalarni barcha sohalarga integratsiya qilish ustuvor yo'nalish hisoblanadi. Ushbu hududda 5G, 6G, robototexnika hamda real vaqt rejimida ishlovchi Smart City texnologiyalari samarali boshqaruv vositalari sifatida qo'llanilmoqda.

Yevropa Ittifoqi modelida barqaror rivojlanish va inson omiliga alohida e'tibor qaratiladi. Bunda boshqaruv tizimlarida ESG ko'rsatkichlari va sun'iy intellekt texnologiyalarini izchil takomillashtirish muhim o'rin egallaydi. Shuningdek, G'arbiy Yevropa mamlakatlarida Sanoat 4.0 dan Sanoat 5.0 ga o'tish jarayonlari kuzatilib, inson va robot hamkorligiga asoslangan, inson markazlashgan boshqaruv tamoyillari shakllanmoqda.

O'zbekiston sharoitida ushbu modellarning uyg'unlashuvi, ya'ni texnologik samaradorlikni inson omili va ekologik barqarorlik tamoyillari bilan birlashtirish eng maqbul yondashuv sifatida qaraladi.

Yevropa Ittifoqida eksport va importni qo'llab-quvvatlash xizmati Access2Markets portali ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yil 13-mart kuni Yevropa Parlamenti to'qimachilik mahsulotlarini Uzaytirilgan ishlab chiqaruvchi mas'uliyati (EPR) dasturiga kiritish bo'yicha taklifni ma'qullagan. Ushbu siyosat ishlab chiqaruvchilar va import qiluvchilarni mahsulotlarning hayotiy sikli yakunida ularni yig'ish, saralash va qayta ishlash xarajatlarini qoplashga undaydi.

EPR tizimining asosiy jihatlari quyidagilardan iborat:

- ishlab chiqaruvchining mas'uliyati – mahsulotning butun hayotiy sikli bilan bog'liq xarajatlarni qoplash;
- eko-modulyatsiya – ekologik samaradorlikka qarab to'lovlarni differensial belgilash orqali barqaror ishlab chiqarishni rag'batlantirish;
- aylanma iqtisodiyotga o'tishni qo'llab-quvvatlash – qayta ishlash, qayta foydalanish va resurslardan samarali foydalanishni kengaytirish.

EPR mexanizmi ishlab chiqaruvchilarni ro'yxatdan o'tkazish, moliyaviy badallar to'lash hamda yig'ish va qayta ishlash infratuzilmasini rivojlantirish orqali amalga oshiriladi. Ushbu jarayonda ishlab chiqaruvchilar individual tizimlar yaratishi yoki maxsus tashkilotlar (PRO) orqali o'z majburiyatlarini bajarishi mumkin [6].

Raqamli transformatsiya jarayonlarida zamonaviy boshqaruv vositalaridan samarali foydalangan yetakchi kompaniyalardan biri — Amazon hisoblanadi. Kompaniyaning bulutli xizmatlari — Amazon Web Services (AWS) global miqyosda yetakchi o'rinlardan birini egallaydi.

Korxona resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlari zamonaviy biznes operatsiyalarining muhim asosi bo'lib xizmat qiladi. Ular moliya, inson resurslari va ta'minot zanjiri boshqaruvi kabi funksiyalarni yagona platformaga integratsiya qilish imkonini beradi. Natijada jarayonlar soddalashtiriladi, ma'lumotlar aniqligi oshadi hamda real vaqt rejimida ma'lumot almashinuvi orqali samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkoniyati kengayadi (3-jadval).

3-jadval. Amazonning 2015-yildan 2025-yilgacha bo'lgan global sof daromadi (milliard AQSH dollarda)⁵

Xarakterli	Onlayn do'konlar	Jismoniy do'konlar	Chakana savdoda uchinchi tomon sotuvchi xizmatlari	Obuna xizmatlari	AWS
2015	76.86	-	16.09	4.47	7.88
2016	91.43	-	22.99	6.39	12.22
2017	108.35	5.8	31.88	9.72	17.46
2018	122.99	17.22	42.75	14.17	25.66
2019	141.25	17.19	53.76	19.21	35.03
2020	197.35	16.23	80.46	25.21	45.37
2022	220	18.96	117.72	35.22	80.1
2021	222.08	17.08	103.37	31.77	62.2
2023	231.87	20.03	140.05	40.2	90.76
2024	247.03	21.22	156.15	44.37	107.56
2025	269.29	22.56	172.16	49.62	128.73

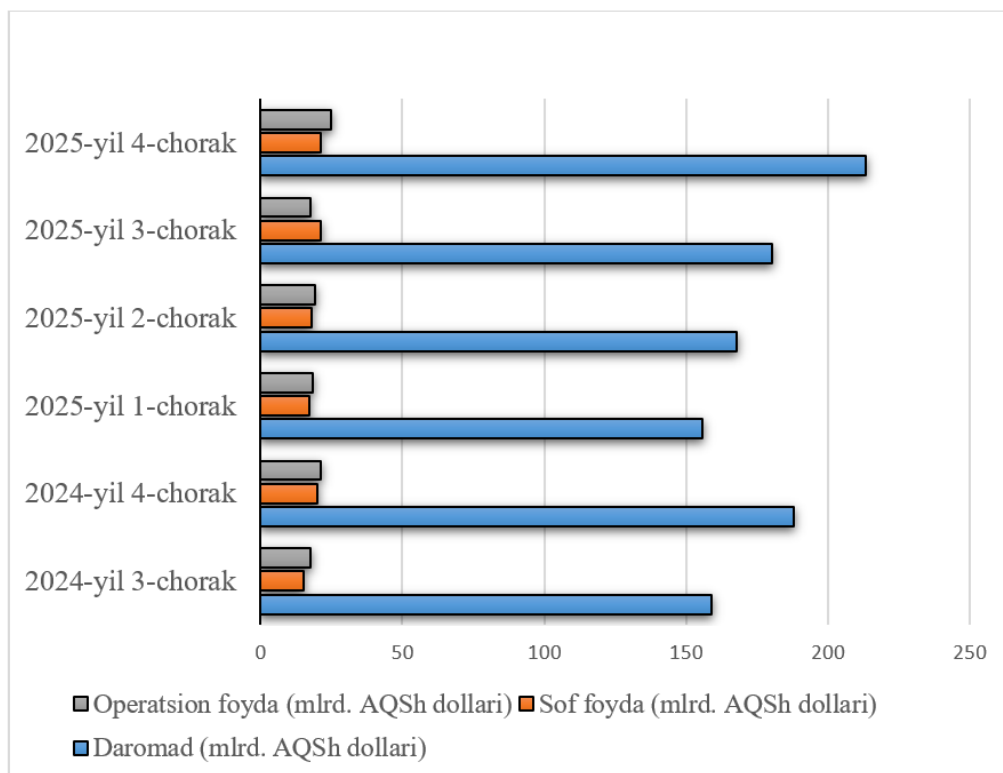
Ko'rinib turibdiki, yillar kesimida kompaniyaning elektron tijorat va xizmatlar ko'rsatishdan tushgan daromadlari izchil o'sib bormoqda. Xususan, Amazon Web Services (AWS) daromadi 2022-yildagi 90,76 mlrd AQSh dollaridan 2025-yil natijalariga ko'ra 128,73 mlrd AQSh dollariga yetgan. Bu esa ushbu yo'nalishdagi daromadlarning sezilarli darajada oshganini ko'rsatadi. Umuman olganda, kompaniyaning umumiy daromadlari 2015-yilga nisbatan qariyb 16 barobarga oshgani kuzatiladi.

Chakana savdo, elektron tijorat va iste'mol tovarlari sohasida faoliyat yurituvchi tadqiqotchi Yihan Ma tomonidan 2026-yil 9-fevralda e'lon qilingan tadqiqotda ta'kidlanishicha: "1994-yilda tashkil etilgan Amazon bugungi kunda dunyodagi eng yirik elektron tijorat platformalaridan biri hamda bulutli hisoblash xizmatlari yetakchisiga aylangan. 2024-yilda kompaniya daromadi bo'yicha global internet kompaniyalari orasida yetakchi o'rinni egallagan. Yillik daromadi taxminan 638 mlrd AQSh dollarini tashkil etib, Google (350 mlrd AQSh dollari) va Alibaba Group (137 mlrd AQSh dollari) kabi kompaniyalardan sezilarli ustunlikka ega bo'lgan" [4].

Shuningdek, Amazon AQShdagi yetakchi elektron chakana savdo platformalaridan biri hisoblanadi. 2025-yil iyun holatiga ko'ra, AQShdagi Amazon foydalanuvchilarining 74%i kompaniyaning Amazon Prime xizmatiga a'zo bo'lib, ular tezkor yetkazib berish, media xizmatlar va eksklyuziv takliflardan foydalanish imkoniyatiga ega. Tadqiqot natijalariga ko'ra, Prime foydalanuvchilarining muhim qismi yirik savdo aksiyalarida, xususan Prime Day tadbirlarida faol ishtirok etadi [4].

Mazkur ko'rsatkichlar kompaniyaning raqamli transformatsiya jarayonlarini samarali boshqarish orqali xizmatlar diversifikatsiyasi va mijozlarga yo'naltirilgan innovatsion yondashuvni muvaffaqiyatli amalga oshirayotganini tasdiqlaydi.

Quyidagi 1-rasmda Amazon kompaniyasining 2024–2025-yillar davomidagi daromadlaridagi o'zgarishlar tahlil qilinadi (1-rasm).

1-rasm. Amazon kompaniyasining 2024–2025-yillardagi choraklar kesimidagi moliyaviy ko'rsatkichlari⁶

Yuqoridagi ma'lumotlarga ko'ra, Amazon kompaniyasining 2024–2025-yillardagi moliyaviy ko'rsatkichlari barqaror o'sish tendensiyasini namoyon etadi. Xususan, umumiy daromad 2024-yil yakunida 346,7 mlrd AQSh dollarini (Q3 + Q4) tashkil etgan bo'lsa, 2025-yilda 716,9 mlrd AQSh dollariga (Q1–Q4) yetgan. Bu esa yiliga qariyb 106,6% o'sish sur'atini anglatib, kompaniyaning global bozordagi savdo hajmi sezilarli darajada kengayganini ko'rsatadi.

Sof foyda ko'rsatkichlari ham ijobiy dinamikani aks ettiradi: 2024-yilda 35,3 mlrd AQSh dollaridan 2025-yilda 77,7 mlrd AQSh dollariga yetgan, ya'ni qariyb 120% o'sish qayd etilgan. Bu natija kompaniyada operatsion samaradorlik va resurslardan foydalanish darajasi yuqori ekanligini tasdiqlaydi.

6 Muallif ishlanmasi.

Operatsion foyda ham mos ravishda 2024-yildagi 38,7 mlrd AQSh dollaridan 2025-yilda 81,9 mlrd AQSh dollariga oshgan. Ushbu ko'rsatkichlar operatsion jarayonlarning samarali optimallashtirilganligini ko'rsatadi.

Hududiy kesimda tahlil qilinganda, Shimoliy Amerika segmenti kompaniyaning asosiy daromad manbai bo'lib qolmoqda. 2025-yilda ushbu hududdagi daromad 106,27–127,08 mlrd AQSh dollari oralig'ida shakllanib, operatsion foyda 4,79–11,47 mlrd AQSh dollarini tashkil etgan. Biroq yuqori investitsiyalar va xarajatlar sababli marja nisbatan pastroq darajada saqlanib qolgan.

Xalqaro segmentda esa 2025-yilda daromad 36,76–50,72 mlrd AQSh dollariga, operatsion foyda 1,04–1,49 mlrd AQSh dollariga yetgan. Ushbu yo'nalish barqaror o'sishni namoyon qilayotgan bo'lsa-da, marja darajasi pastligi va tashqi iqtisodiy omillarga sezgirligi bilan tavsiflanadi.

Alohida e'tibor Amazon Web Services (AWS) segmentiga qaratiladi. 2025-yilda AWS daromadi 29,26–35,58 mlrd AQSh dollarini, operatsion foydasi esa 10,16–12,47 mlrd AQSh dollarini tashkil etgan. Ushbu segment kompaniyaning eng yuqori rentabellikka ega yo'nalishi bo'lib, global bulut infratuzilmasi va sun'iy intellekt yechimlariga bo'lgan talab uning strategik ahamiyatini yanada oshirmoqda.

Kompaniya 2025-yilda infratuzilma, sun'iy intellekt chiplari, robototexnika va bulut xizmatlarini rivojlantirishga katta hajmda investitsiyalar yo'naltirdi. 2026-yilda kapital xarajatlarning 125 mlrd AQSh dollariga yetishi prognoz qilinmoqda, bu esa uzoq muddatli barqaror o'sish strategiyasining izchil amalga oshirilayotganidan dalolat beradi.

Shu bilan birga, AWS segmentining o'sish sur'ati yiliga 17–20% atrofida bo'lishiga qaramay, Microsoft Azure va Google Cloud kabi raqobatchilar yuqori o'sish dinamikasini namoyon qilmoqda. Bu holat Amazon uchun innovatsiyalarni jadallashtirish va infratuzilmani kengaytirish zaruratini kuchaytiradi.

Umuman olganda, 2024–2025-yillar davomida Amazon daromad va foyda ko'rsatkichlarini barqaror ravishda oshirib, raqamli transformatsiyani samarali boshqarish orqali yuqori iqtisodiy natijalarga erishganini ko'rsatadi [5].

Amazon tajribasi shuni tasdiqlaydiki, raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarish vositalari oddiy IT loyihasi emas, balki transformatsiyani samarali tashkil etish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiluvchi kompleks strategik yechim hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari hamda xorijiy tajribalar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya jarayonlarini boshqarishda zamonaviy boshqaruv vositalarini joriy etish korxonalar daromadi va faoliyat samaradorligiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bugungi kunda boshqaruv tizimlarida zamonaviy texnologiyalarni integratsiya qilish nafaqat zaruriyat, balki korxonalarning global bozorda o'z o'rnini mustahkamlashi uchun muhim strategik omilga aylangan.

O'zbekiston korxonalarida raqamli transformatsiya jarayonlarini samarali tashkil etish va barqaror iqtisodiy o'sishga erishish maqsadida quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq:

- Ta'minot zanjirini integratsiya qilish: Yetkazib beruvchilar va mijozlar o'rtasida yagona raqamli platformalarni shakllantirish orqali aylanma mablag'lardan foydalanish samaradorligini oshirish. Bu yondashuv operatsion jarayonlarni soddalashtirish va xarajatlarni optimallashtirish imkonini beradi.

- "Raqamli transformatsiya markazlari"ni tashkil etish: Korxonalarda maxsus transformatsiya bo'linmalarini yaratish hamda xodimlarni raqamli ko'nikmalar bo'yicha muntazam qayta tayyorlash. Bu texnologik vositalardan foydalanish darajasini oshirib, innovatsiyalarga ochiq korporativ madaniyatni shakllantiradi.

- Zamonaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish: ERP tizimlarini kompleks joriy etish, sun'iy intellekt va bulutli texnologiyalardan foydalanish mexanizmlarini rivojlantirish orqali resurslarni samarali boshqarish va qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtirish.

Umuman olganda, boshqaruv tizimlarini takomillashtirish korxonalarning operatsion samaradorligini oshiradi, raqobatbardoshligini mustahkamlaydi hamda yangi innovatsion biznes modellarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bu jarayon korporativ madaniyatni modernizatsiya qilish orqali korxonalarni sifat jihatidan yangi rivojlanish bosqichiga olib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020-yildagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PF-6079-sonli Farmoni, <https://lex.uz/docs/-5030957>
2. The Digital Transformation of Industry. Bundesverband der Deutschen Industrie e.V. (BDI); Roland Berger Strategy Consultants tomonidan tayyorlangan Yevropa tadqiqoti.
3. Begalov B.A., Abdullayev M.K. Raqamli iqtisodiyot: darslik. — Toshkent: "Iqtisodiyot", 2023. — 352 b.
4. Statista. Amazon'ning asosiy bozorlardagi sof savdo hajmi bo'yicha ma'lumotlar.
5. RoboForex analitik platformasi. Amazon aksiyalari bo'yicha prognoz va tahlillar.

6. GSP+ imtiyozlaridan foydalanib, Yevropa Ittifoqi bozoriga to'qimachilik va tikuv mahsulotlarini eksport qilish / tuzuvchilar G. Kaxxarova, A. Kodirov; muharrir Z. Kudratov. – Toshkent: Baktria Press, 2025. – 104 b.
7. Kucharov A.S., Bobojonov A.B., Abdurakhmonov A.A. "Raqamli transformatsiya konsepsiyalari va ularning ahamiyati" // Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil ilmiy elektron jurnal.
8. Schallmo D.R.A., Williams C.A. Digital Transformation Now: Guiding the Successful Digitalization of Your Business Model. – 2018.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
